

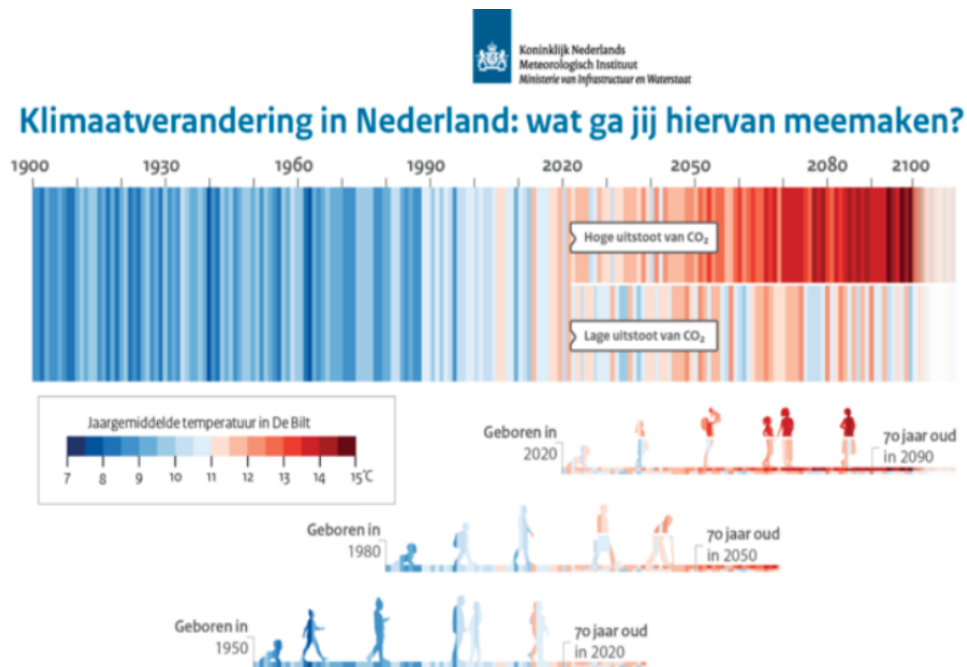
Water en bodem sturend (WBS) in Overijssel

Waar staan we voor?

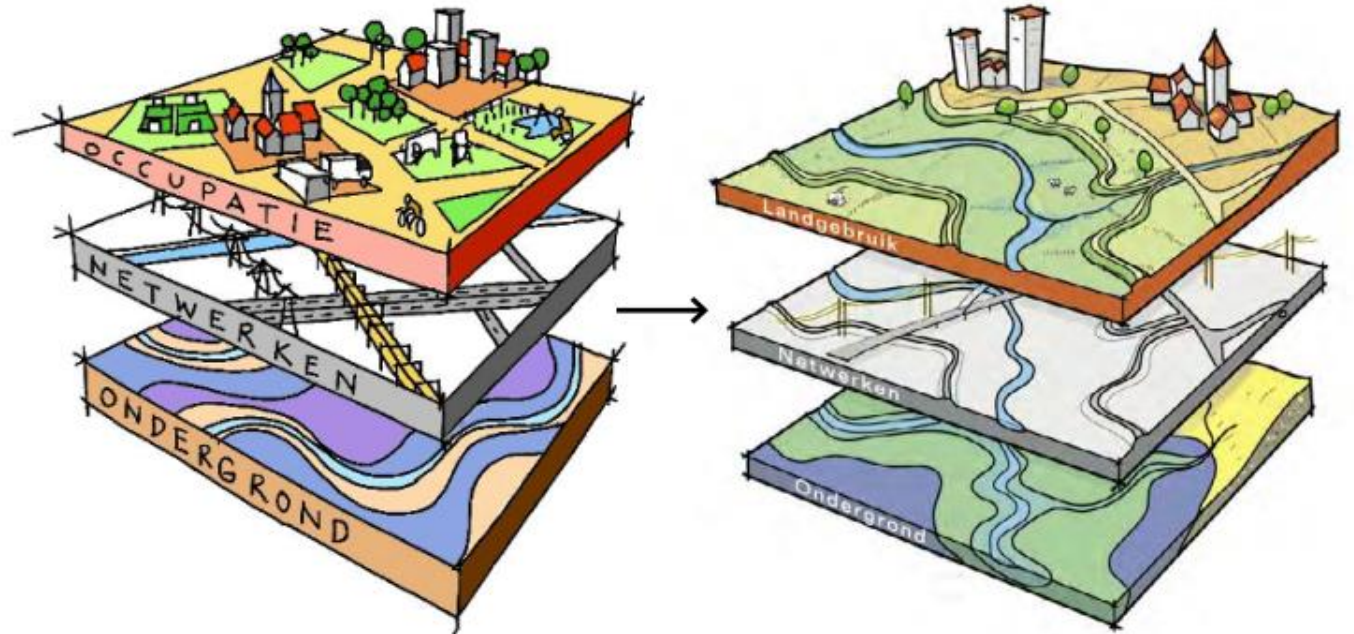

- Oplopende temperatuur en steeds langer groeiseizoen, meer neerslag maar ongelijk over jaar (vooral winter)
- Toename verdamping maar ook meer piekbuien in zomer
- Minder sneeuw, gletsjersmelt, Rijn wordt een 'regenrivier'
- Verzilting door zeespiegelstijging vormt bedreiging voor IJsselmeer als nationale regenton
- klimaatscenario's KNMI'23 (9 oktober) gaan beeld bevestigen : zomer (veel) droger (- 20-40%) en meer weerextremen
- Ontwikkelingen versterken elkaar waardoor effecten sneller optreden en groter worden
- Het 'gat' tussen watervraag en waterbeschikbaarheid wordt snel groter. Vragers: drinkwater, veengebied, langer groeiseizoen.
- Aanvoer vanuit IJssel/IJsselmeer binnen tien jaar niet meer zeker/snel door verdringingsreeks heen
- Toenemende spanning in watervraag tussen Hoog en Laag NL.

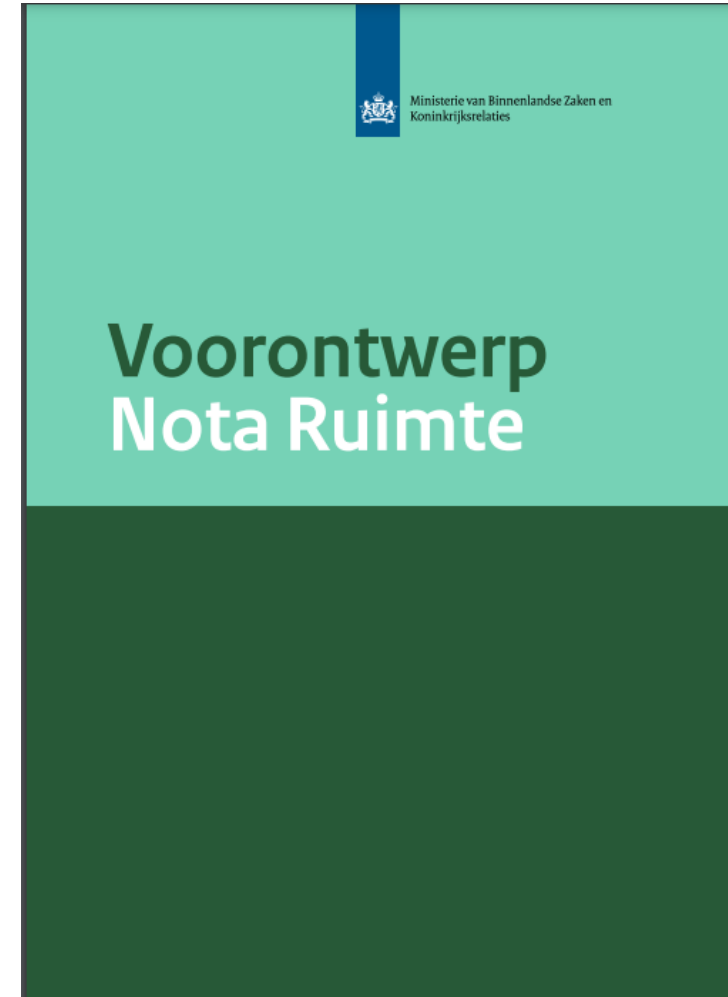
Perspectief

Als we ons water- en bodemsysteem klimaatrobuuster maken/de menselijke exploitatie van bodem- en waterbronnen in balans brengen met natuurlijke herstelprocessen kunnen we in de toekomst in Overijssel blijvend aangenaam wonen, werken en recreëren.

Voorontwerp Nota Ruimte

- Recht doen aan volgende generaties: niet afwentelen. Keuzes moeten niet zorgen voor het afschuiven naar volgende generaties of andere gebieden.
- Recht doen aan schaarste: meervoudig ruimtegebruik. Waar mogelijk moeten functies slim en met kwaliteit worden gecombineerd.
- Recht doen aan eigenheid: gebiedskenmerken centraal. Beschermen en benutten wat er is en toevoegen wat past bij de waarde en het karakter van het gebied

Groene klimaatadaptieve gebouwde omgeving

Biodiversiteit en natuurinclusiviteit

Groenblauwe structuren en de gebiedseigen biodiversiteit worden versterkt op alle schaalniveaus

Richtlijn

Waardevolle habitat en basiskwaliteit natuur realiseren

Groene oplossingen gebaseerd op natuurlijke processen en structuren hebben de voorkeur boven technische oplossingen: groen, tenzij

Verbonden met thema's:

Percentage groen op buurtniveau realiseren

Verbonden met thema's:

Droogte

Langdurige droogte leidt niet tot structurele schade aan bebouwing, funderingen, wegen, groen, water en vitale of kwetsbare functies.

Decentrale norm

Grondwaterstanden en zoetwaterbeschikbaarheid zijn sturend bij keuze functie, systeem en inrichting

Richtlijn

Vergroten infiltratie en minimaliseren verharding
Verbonden met thema's:

Hergebruik van water, zuinig gebruik van drinkwater en verbeteren waterkwaliteit is onderdeel van het ontwerp

Voorkeursvolgorde

- Benutten en besparen,
- Vasthouden en infiltreren,
- Bergen,
- Afvoeren

Bodemdaling

Bodemdaling van gebouwd gebied en de gevolgen ervan blijven beheersbaar en betaalbaar

Decentrale norm

Draagkracht bodem is mede sturend bij keuze functie, systeem en inrichting

Gebiedsspecifieke keuze ontwerp, restzettingseis, maatregelen en materiaal op basis van de meest kosten effectieve investering gegeven de levensduur.

Hitte

Tijdens hitte biedt de gebouwde omgeving een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving

Richtlijn

Geen directe opwarming van verblijfsplekken in de private of openbare buitenruimte door gebouwen(installaties)

Schaduw op verblijfsplekken, loop- en fietsroutes en drinkwaterstroken

Afstand tot groene koele verblijfsplekken

Verbonden met thema's:

Warmtewerende oppervlakten

Vitale en kwetsbare functies en groenvoorzieningen zijn bestand tegen hitte

Voorkeursvolgorde

- De ladder van koeling door OSKA:
- Koele omgeving
 - Warmte weren
 - Passief koelen
 - Actief koelen

Gevolgbeperking overstromingen

De gebouwde omgeving is via gevolgbeperking voorbereid op overstromingen in buitendijks gebied, vanuit het regionale watersysteem en door dijkdoorbraken

Richtlijn

Overstromingsrisico's van overstromingskans, waterdiepte en evacuatie tijd en bijbehorende impact afwegen met specifieke aandacht voor vitale en kwetsbare functies

Voorkeursvolgorde

Voorbeeld:
Basisveiligheidsniveau
Metropoolregio Amsterdam

Wateroverlast

Hevige neerslag leidt niet tot waterschade aan gebouwen, boven- en ondergrondse infrastructuur en voorzieningen. Kwetsbare en vitale functies en voorzieningen blijven beschikbaar.

Landelijke norm

Geen waterschade tot en met een bui die 1 x per 100 jaar voorkomt, vitale en kwetsbare functies blijven beschikbaar

Geen waterschade bij 0,2 meter waterdiepte op straat
Verbonden met thema's:

Decentrale norm

Neerslag op privaat terrein verwerken op privaat terrein of daarvoor bestemde extra voorzieningen in het plangebied of binnen de watersysteemgrenzen

Ontwikkeling voorkomt afwenteling

Richtlijn

In het gebied is natuurlijke en bovengrondse afwatering zoveel mogelijk aanwezig.

Voorkeursvolgorde

- Benutten en besparen,
- Vasthouden en infiltreren,
- Bergen,
- Afvoeren

Nieuwe Omgevingvisie voor Overijssel

Afdeling 4.4 STUREN OP WATER EN BODEM

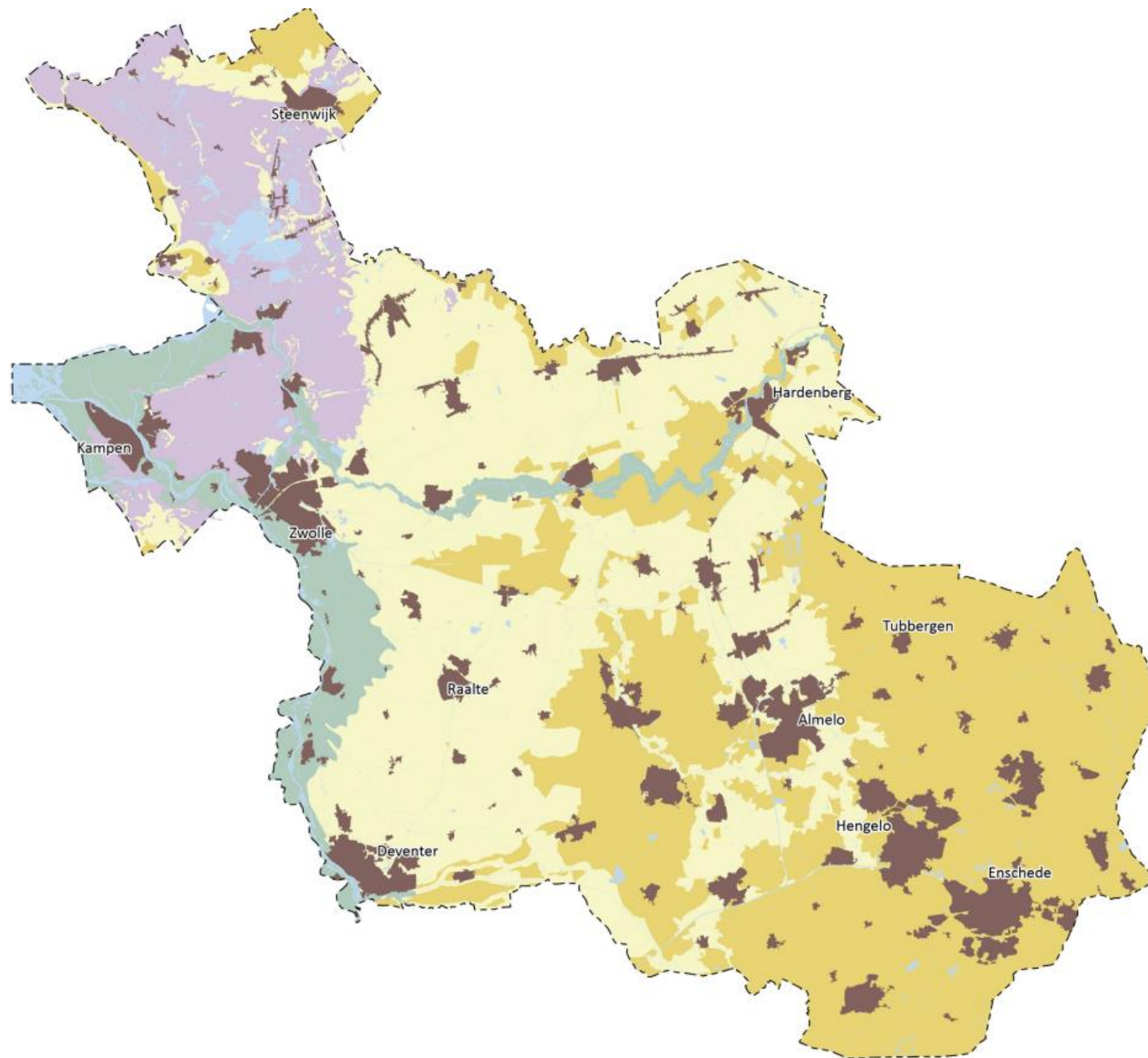
Artikel 4.13 (klimaatrobuust water- en bodemsysteem)

- 1. *In omgevingsplannen worden alleen nieuwe ontwikkelingen mogelijk gemaakt als onderbouwd is dat deze ontwikkelingen bijdragen aan het behoud en het versterken van een klimaatrobuust water- en bodemsysteem.*
- 2. *In de onderbouwing bedoeld in het eerste lid wordt bij een ontwikkeling in het landelijk gebied in ieder geval duidelijk gemaakt hoe de ontwikkeling bijdraagt aan het regionaal perspectief water en bodem dat op die locatie van toepassing is.*

Nieuwe Omgevingsvisie:

→ Ad 1: belangrijke positie voor waterschap als kennishouder van het regionale water en bodemsysteem vooraan in planvormingsprocessen en via 'Weging van het waterbelang'

→ Ad 2: ook voor stedelijk gebied

Gebiedstypen

- Zandgronden
 - met wateraanvoer
 - zonder wateraanvoer
- Veenweide
- IJssel, Vecht en Delta
- Bebouwd gebied

Deze kaart geeft een gebiedsindeling weer van de landschappen van Overijssel op basis van kenmerken van het water- en bodemsysteem. Hierdoor ontstaat een hoofdverdeling van onze provincie in vier type gebieden: zandgronden, IJssel & Vecht en Delta, veenweidegebieden en het bebouwd gebied.

Deze kaart geeft een kapstok om duidelijk te maken hoe ingespeeld kan worden op doorzettende klimaatverandering en hoe we in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust kunnen worden. Voor de verschillende gebieden gelden verschillende opgaven en verschillende (on)mogelijkheden voor gebruik en functies. Het betreft een indeling op hoofdlijnen, binnen de gebiedstypes is nog een grote verscheidenheid aan landschappen aanwezig. De beleidsvoorstellen worden verder toegelicht in hoofdstuk 2.7 en 6.1 van de concept Omgevingsvisie.

Concept Omgevingsvisie
Juni 2024

Genne

Genne

Huis

Deern

Haarst

Blikhuizen

Ordel

Borken

Berijmerbrug

Marsrust

Beest

Engeland

Oud Leussen

Arndshorst

De Vrolijkheid

Campherbeek

Diase

Vecht

ZWOLLE

Salne

Horsten

Harsenvoort

Veldwyk

Hovenbrug

Het Doers

Mars Watering

Linthorst

Lente

Hubersbrug

Steen Watering

Het Mon

Dalfsen

Den Berg

Het Huis Rechten

Millingen

Atshorst

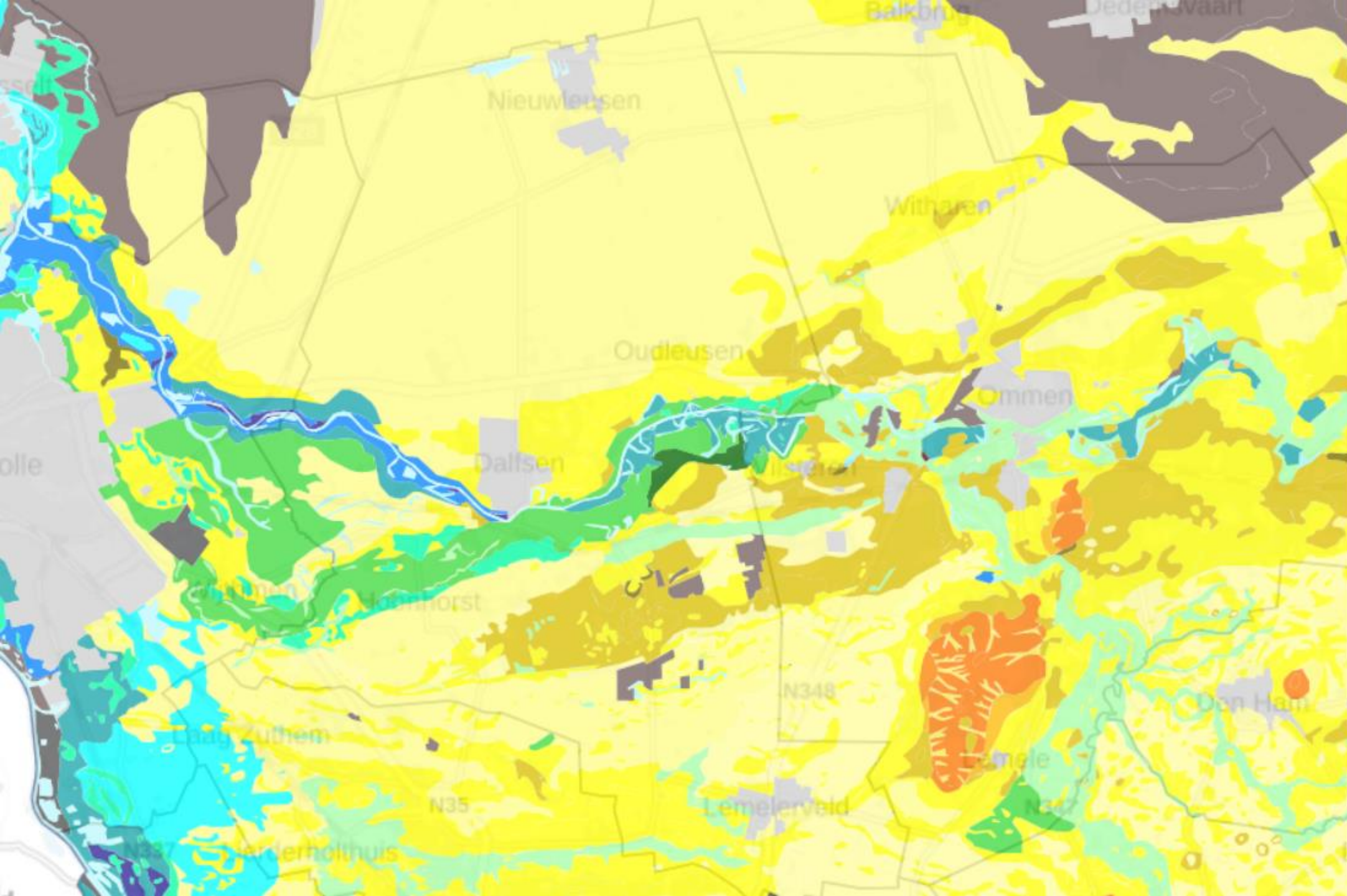
Slendebroek

Zandryk

De Taanenberg

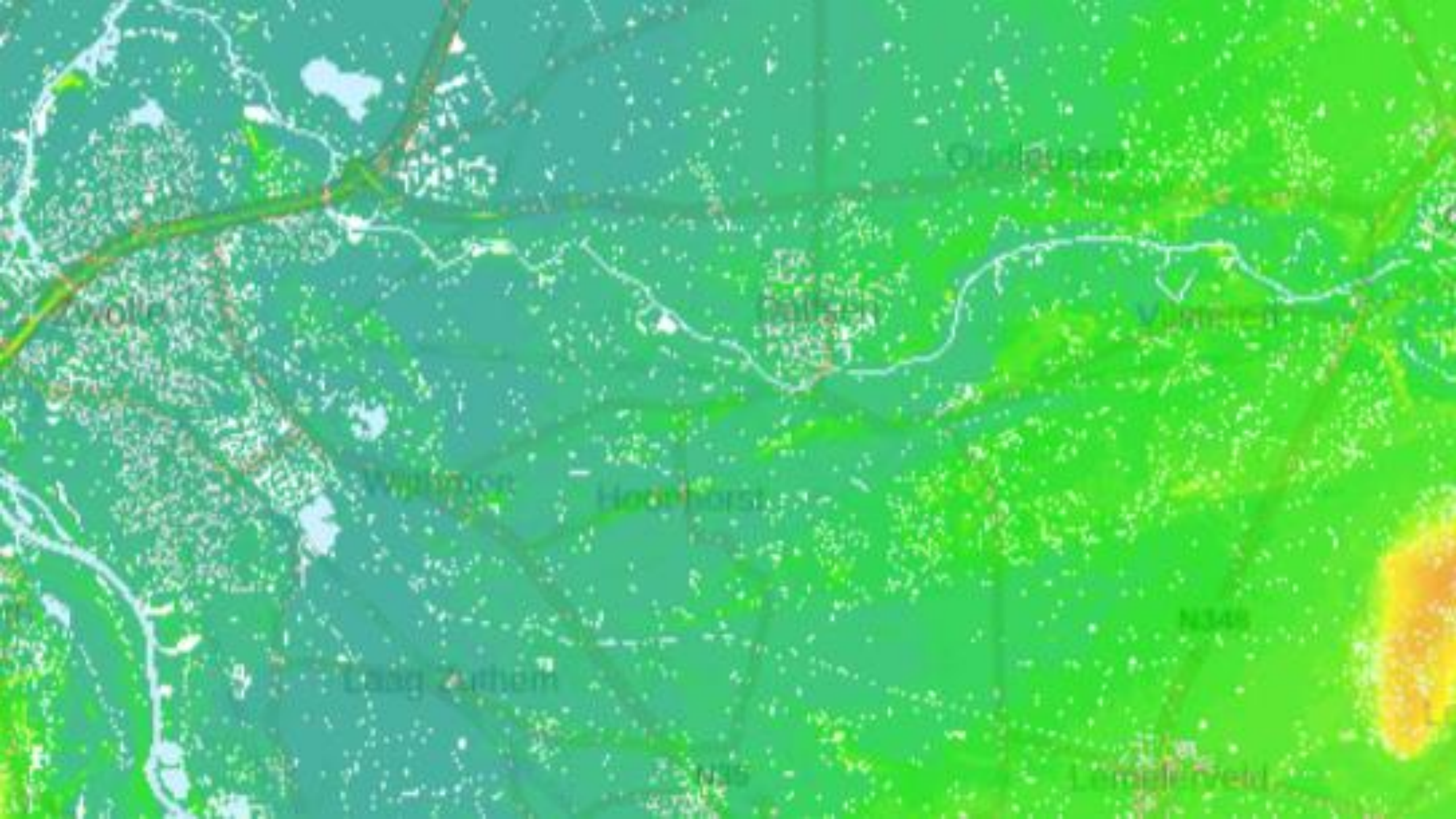
Het Voorveld

Het Dalm's Holt

Aardkundige waarden

- Water
- Recreatie
- Bebouwing
- Terp
- Holle weg
- Dijken
- Afgegraven laagtes
- Groeves
- Storthopen
- Plateaus en vlaktes
- Beekvlaktes
- Beekdalen
- Dekzandwellingen
- Dekzandruggen
- Dekzandvlaktes
- Dekzandlaagtes
- Veenrestvlaktes
- Ontgonnen veenvla
- Grondmorenevlaktes
- Stuwwalglooiingen
- Droge dalen
- Smeltwaterruggen e
- Lage stuwwallen en
- Hoge stuwwallen en
- Hoge landduinen
- Lage landduinen

Oedingen

Vöhr

Hohenforst

Wippen

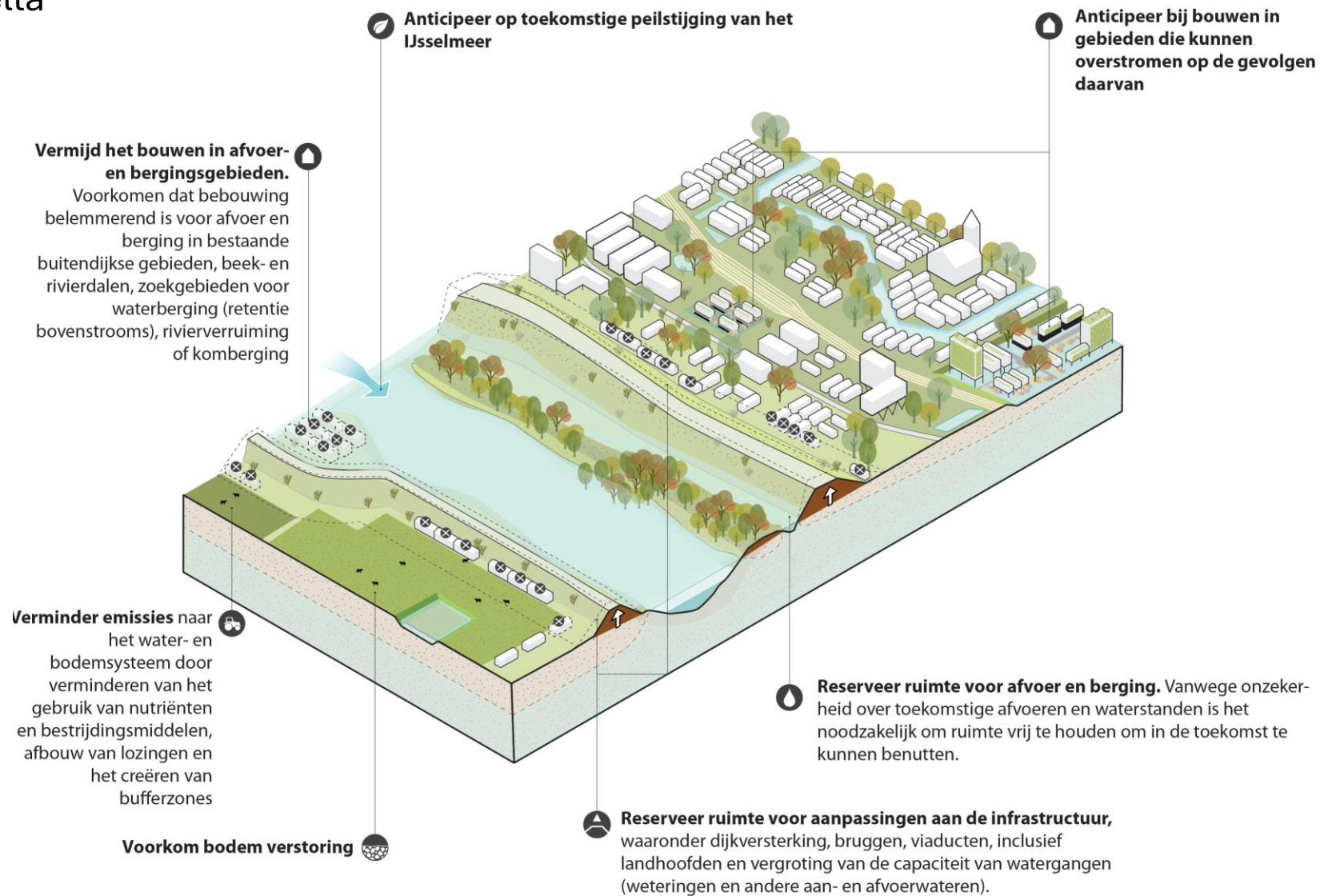
Hohenforst

Lang Zuhem

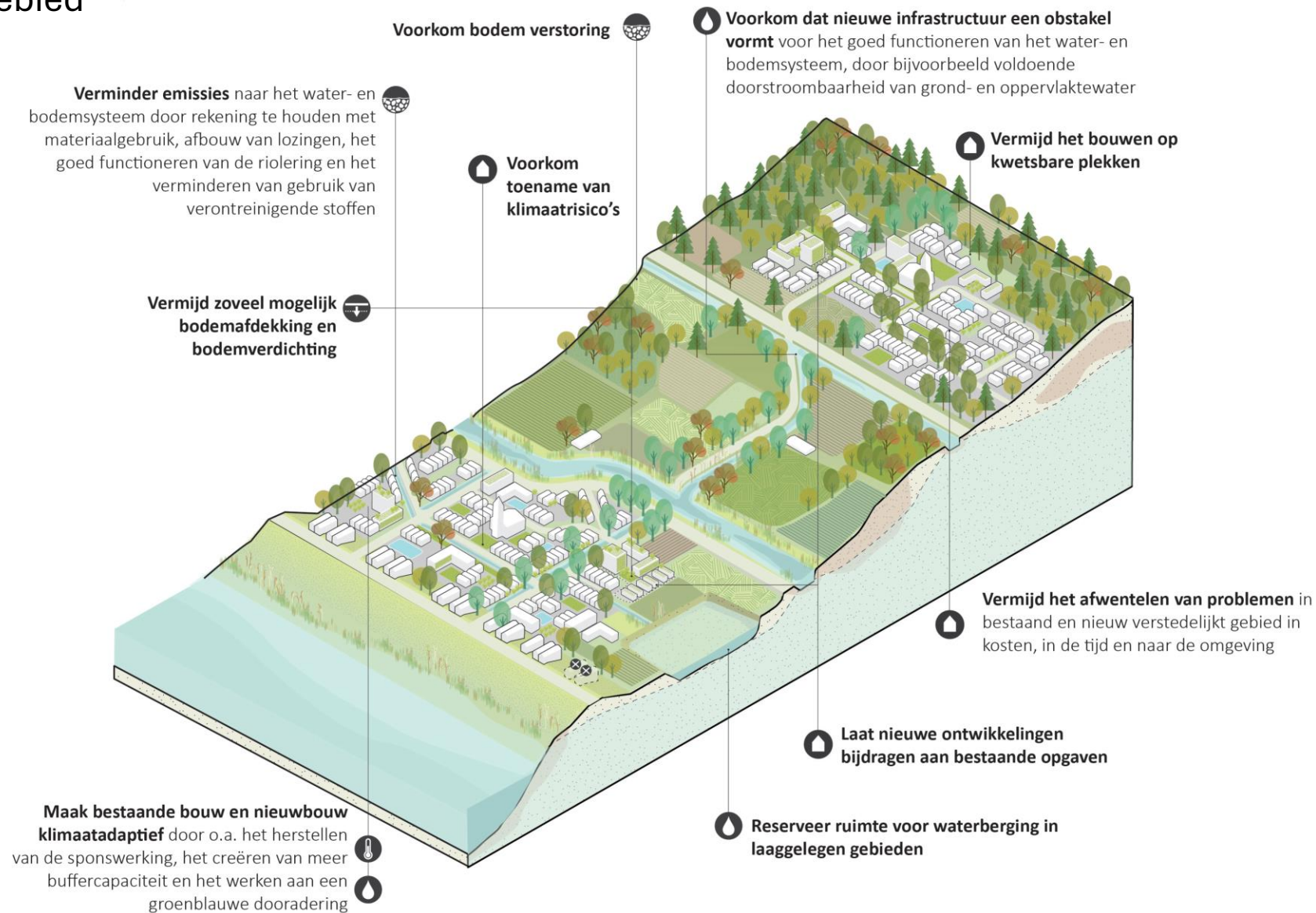
N346

Linscheid

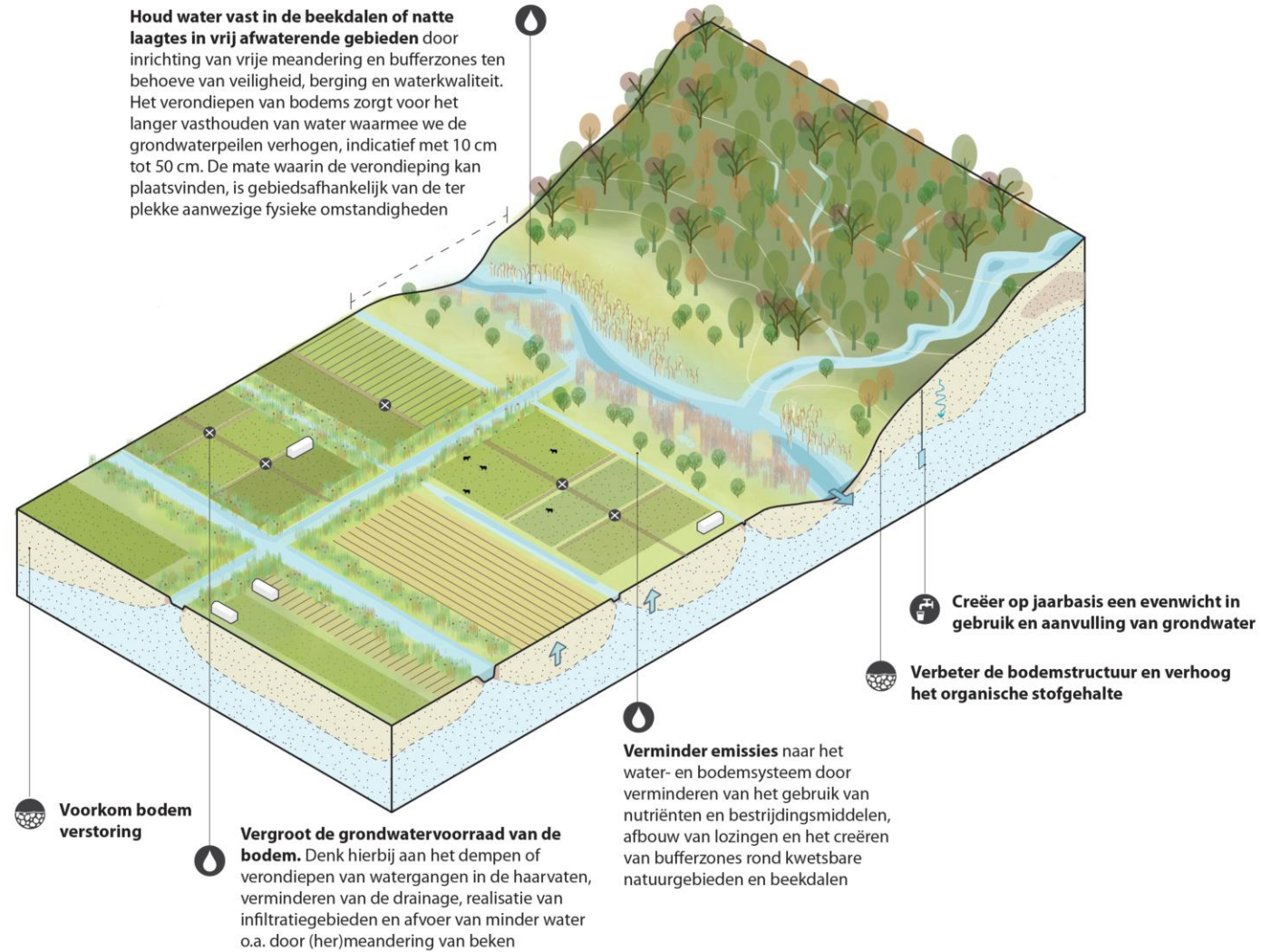
IJssel Vecht delta

Stedelijk gebied

Zandgronden

Water en bodem sturend Wdodelta – position paper

*Willem Bakker
Waterschap Drents Overijsselse Delta
Dalfsen, 10 februari 2025*

Inhoud

- Aanleiding Water en bodem sturend
 - Klimaatontwikkelingen
 - Landelijke kaders
 - Impact
- Invulling WBS – position paper Wdodelta
 - Totstandkoming
 - 7 richtinggevende uitspraken
 - Opvolging position paper
- Samen optrekken
 - Beleid en planvorming
 - Regionale Sponsstrategie

Klimaat ontwikkelingen

Belangrijkste uitkomsten van de klimaatscenario's

Nederland

Temperatuur Rond 2050 en 2100 is de opwarming het grootst in de zomer en het kleinst in de winter. Er zijn dan meer zomerdagen en tropische nachten en minder ijs- en vorstdagen. Hittegolven komen vaker voor en worden nog heter. Steden hebben de meeste last van de opwarming.

Neerslag In een warmer klimaat gaat het 's winters meer regenen en komen extreme buien 's zomers vaker voor. De winters worden nog natter, de zomers juist droger. Maar als het regent in de zomer, regent het ook harder.

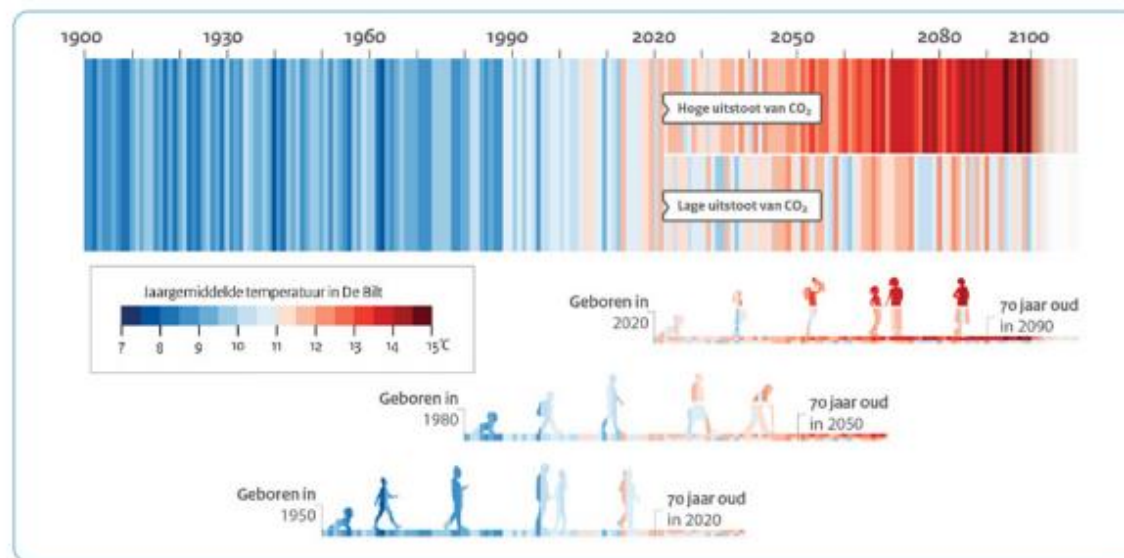
Droogtes Zomers regent het minder en verdampt er meer vocht uit de bodem. Daardoor komt langdurige droogte vaker voor.

Zonnestraling De lucht in Nederland wordt schoner en er zijn steeds minder wolken. Daardoor is er meer zon, en dus extra opwarming.

Wind en storm De kans op een stormvloed (door storm veroorzaakt hoogwater) verandert niet. Maar omdat de zeespiegel stijgt, moeten we wel rekening houden met hogere stormvloed in de toekomst.

Zicht en mist Klimaatverandering heeft geen gevolgen voor mist. Maar omdat de lucht schoner wordt, is er toch minder kans op mist.

Zeespiegelstijging In de laatste 100 jaar steeg de gemiddelde zeespiegel in de wereld steeds sneller. Dit gaat nog eeuwenlang door, omdat de ijskappen bij de Noordpool en de Zuidpool nog verder afsmelten. Hoeveel de zeespiegel uiteindelijk stijgt, hangt af van hoeveel CO₂ we nog uitstoten en hoeveel ijs er nog smelt op de Zuidpool, waar het meeste ijs ligt.

KNMI '23 klimaatscenario's

Landelijke kaders

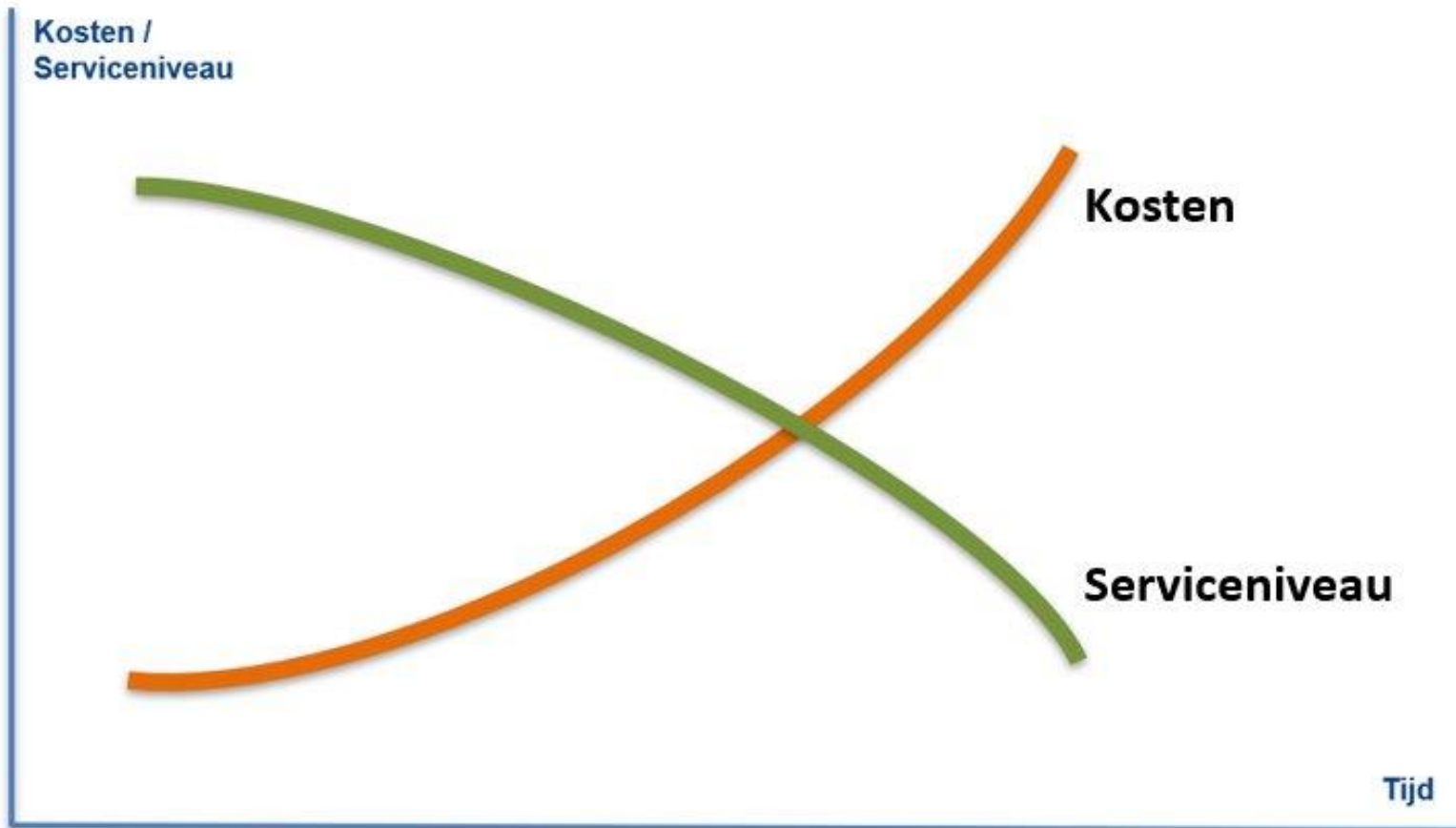
- Nationale Omgevingsvisie (2020)
- Coalitieakkoord (2021)
- Ministerie van I&W (nov. 2022)
 - Rol Water en bodem bij ruimtelijke ordening

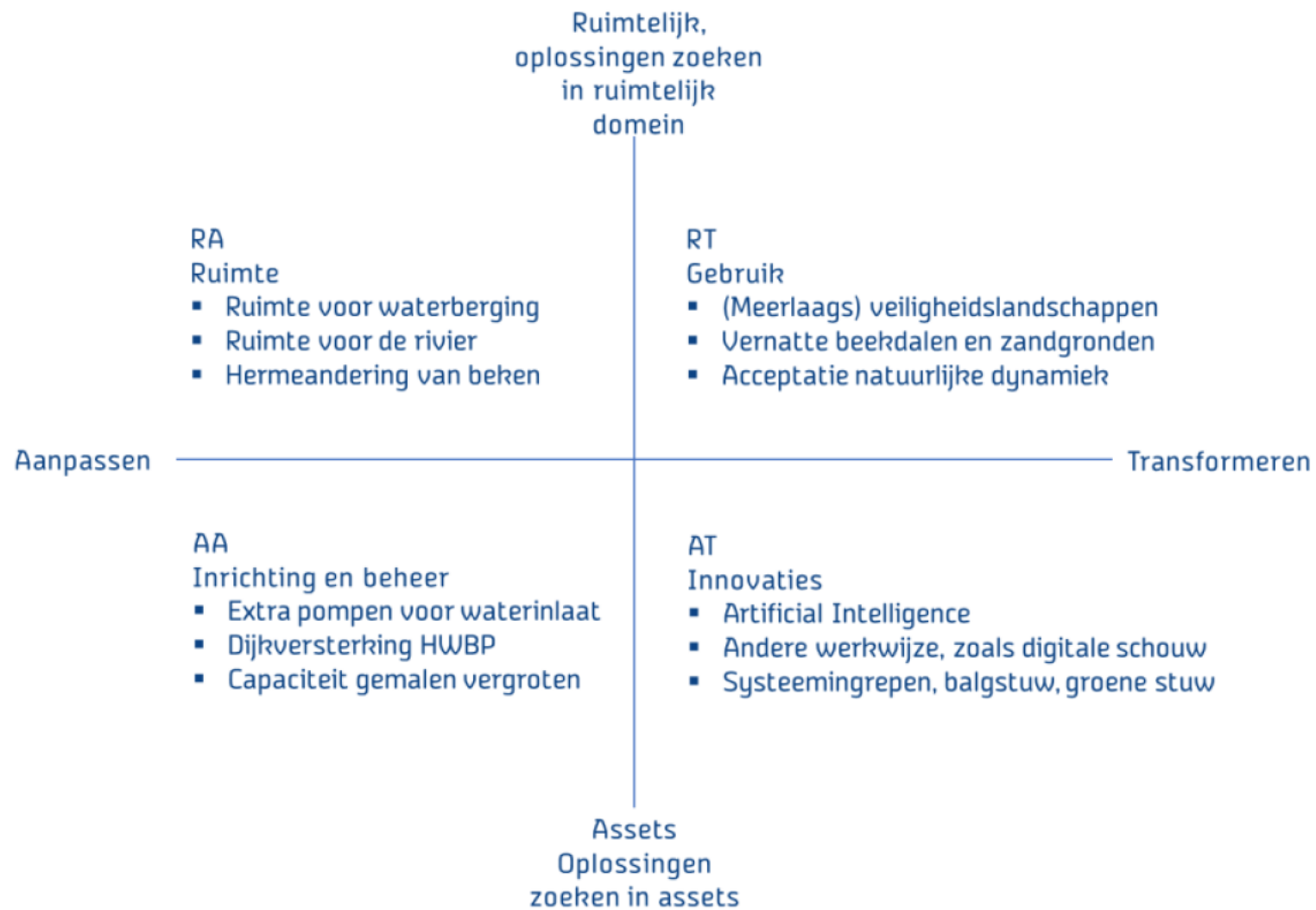

Klimaat ontwikkelingen - impact

Kosten & prestaties - impact

Position paper WDODelta

1. Wij zien 'water en bodem sturend' als de basis voor een klimaatbestendig waterbeheer in de toekomst.
2. Wij voelen ons verantwoordelijk voor goed waterbeheer in de toekomst en zijn proactief in het ruimtelijk domein.
3. Wij spannen ons maximaal in om ongewenst afwentelen te voorkomen.
4. Wij staan voor een bestuurscultuur van partnerschap en wederkerigheid.
5. Aanpassingen in het watersysteem als gevolg van klimaatverandering of ruimtelijke ontwikkelingen zijn voor ons niet langer vanzelfsprekend.
6. Wij passen het principe 'water en bodem sturend' toe bij ontwikkelingen in het ruimtelijk domein.
7. Wij vergroten onze kennis en competenties en passen deze toe.

Opvolging position paper

- Waterschapsbeleid en waterschapsverordening
- Organisatie hier beter op inrichten
- WBS inbrengen aan de voorkant van beleid en planvorming

Regionale Sponsstrategie

- Regio Zwolle – verstedelijkingsstrategie
- Klimaatrobuust ontwikkelen

